



НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О КРЕДИТНОЈ АКТИВНОСТИ БАНАКА

Извештај за друго тромесечје 2016.

Београд, септембар 2016.

Уводна напомена

Народна банка Србије је од 2014. године почела да спроводи анкету о кредитној активности банака. Циљ те анкете је унапређење анализе кретања на кредитном тржишту увидом у ставове представника банака о оствареним и очекиваним променама како на страни понуде кредита од стране банака, тако и на страни тражње приватног сектора за кредитима.

Анкета се састоји од десет питања која се односе на кредите привреди и становништву. Испитаници одговарају о промени кредитних стандарда,¹ као и о утицају фактора на њихову промену, затим о промени услова одобравања кредита, промени тражње за кредитима и утицају фактора на промену тражње.

У овом документу сумирани су резултати анкете спроведене од 1. до 12. јула 2016. године. У анкети су исказани ставови банака о променама током другог тромесечја 2016. године и очекиваним променама на кредитном тржишту у трећем тромесечју 2016. године. Од укупно 30 банака с дозволом за рад Народне банке Србије, учествовало је њих 28, што обезбеђује готово потпуну покривеност кредитног тржишта, јер учешће ових банака износи 99% билансне суме банкарског сектора. Резултати анкете су приказани у виду нето процената.

Нето проценат за одговоре о питањима о понуди кредита дефинисан је као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да су кредитни стандарди „знатно пооштрени“ и „донекле пооштрени“ и збира учешћа банака које су одговориле да су „знатно ублажени“ и „донекле ублажени“. Позитивна вредност нето процента указује на нето пооштравање, а негативна на нето ублажавање кредитних стандарда. Нето проценат за одговоре на питања о факторима дефинисан је као разлика између учешћа банака које су одговориле да је дати фактор допринео пооштравању и учешћа банака које су одговориле да је допринео ублажавању кредитних стандарда. Када је у питању тражња за кредитима, нето проценат је дефинисан као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да је она „знатно повећана“ и „донекле повећана“ и збира процената банака које су одговориле да је „знатно смањена“ и „донекле смањена“. Према томе, позитивна вредност нето процента указује на нето повећање, а негативна на нето смањење тражње.

¹ Кредитни стандарди су писане и неписане интерне смернице или критеријуми који одражавају кредитну политику банке (нпр. приоритети у погледу врсте кредита, колатерала, сектора, региона и сл.).

САДРЖАЈ

Резиме.....	1
Кредити привреди.....	2
Кредити становништву.....	5

Резиме

Кредитни стандарди за нове кредите привреди, према виђењу банака, током Т2 су ублажени пре свега услед нижих трошкова извора за кредите и израженије конкуренције, што се очекује и у Т3. Ублажавање стандарда се првенствено одразило на смањење цене кредита, пошто су банке у Т2 смањиле каматне марже и провизије и накнаде, што се очекује и у Т3.

Ублажавање стандарда је било праћено и повећањем тражње привреде за кредитима, при чему су банке први пут оцениле да су на то позитивно утицале и капиталне инвестиције привреде. Банке очекују даљи раст тражње за кредитима и у Т3, посебно од малих и средњих предузећа и пољопривредника.

У Т2 су, према оцени банака, ублажени стандарди за најзаступљеније новоодобрене кредите становништву – динарске готовинске и девизне стамбене кредите. Слично као и код кредита привреди, банке су смањиле каматне марже и провизије и накнаде. Очекивања банака за Т3 указују на могућност додатног смањења каматних маржи.

Поред потребе за рефинансирањем и куповине некретнина, банке у последња два тромесечја имају перцепцију да и зараде и изгледи на тржишту некретнина позитивно доприносе расту тражње за кредитима становништва. У Т3 се очекује даљи раст тражње, и то како за динарским готовинским кредитима и кредитима за рефинансирање, тако и за девизним стамбеним кредитима.

Кредити привреди

Током Т2 2016. преовладала је оцена банака да су кредитни стандарди за новоодобрене кредите привреди ублажени. Уочава се да је ублажавање стандарда у нешто већој мери било заступљено код динарских кредита него код девизних дугорочних кредита, док су за девизне краткорочне кредите стандарди незнатно пооштрени. Банке оцењују да су стандарди ублажени за велика предузећа, готово непромењени за мала и средња предузећа, док су за кредите пољопривредницима пооштрени.

Ублажавање стандарда банке очекују и у Т3 код свих типова кредита, изузев код кредита пољопривредницима, где се не очекује знатна промена стандарда.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима
(нето проценат)



Извор: НБС.

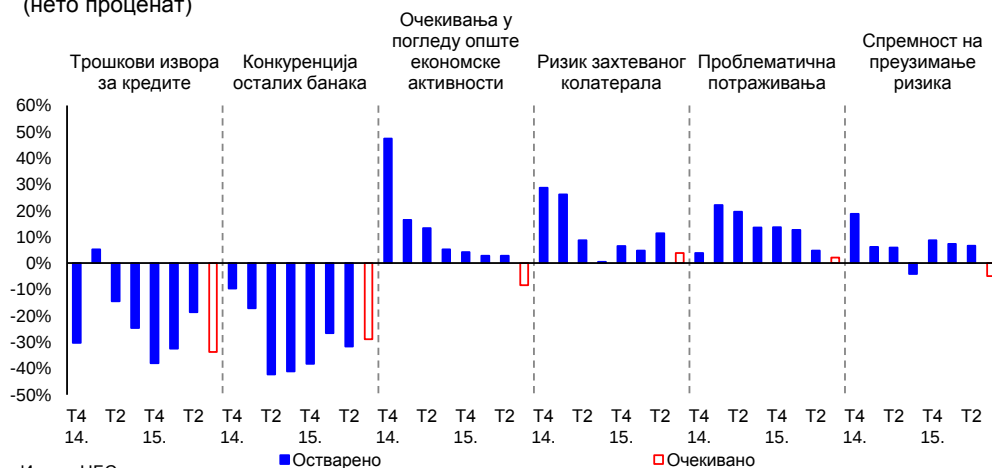
* Позитивна вредност указује на пооштравање кредитних стандарда, негативна на ублажавање кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интезитет промене.

Према оцени банака, у Т2 су знатно више били заступљени фактори који су деловали у правцу ублажавања стандарда. Као и у претходним тромесечјима, и у Т2 је била доминантна оцена банака да су конкуренција и трошкови извора за кредите дали кључан допринос ублажавању кредитних стандарда. С друге стране, фактори који се односе на перцепцију ризика у погледу будуће економске активности, наплативости потраживања и ризика захтеваног колатерала, као и спремности на преузимање ризика, деловали су у правцу пооштравања стандарда. Ипак, ти фактори су били заступљени код мањег броја банака него у претходним тромесечјима.

И током Т3 банке очекују даље ублажавање стандарда, при чему, поред ниске цене извора за кредите и конкуренције, очекују да позитиван допринос ублажавању стандарда потекне и од будуће економске активности и веће спремности на преузимање ризика. Такође, јасно се уочава и позитивна тенденција у виду оствареног и очекиваног смањења негативног утицаја обима проблематичних кредита на кредитне стандарде.

Утицај фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима (нето проценат)



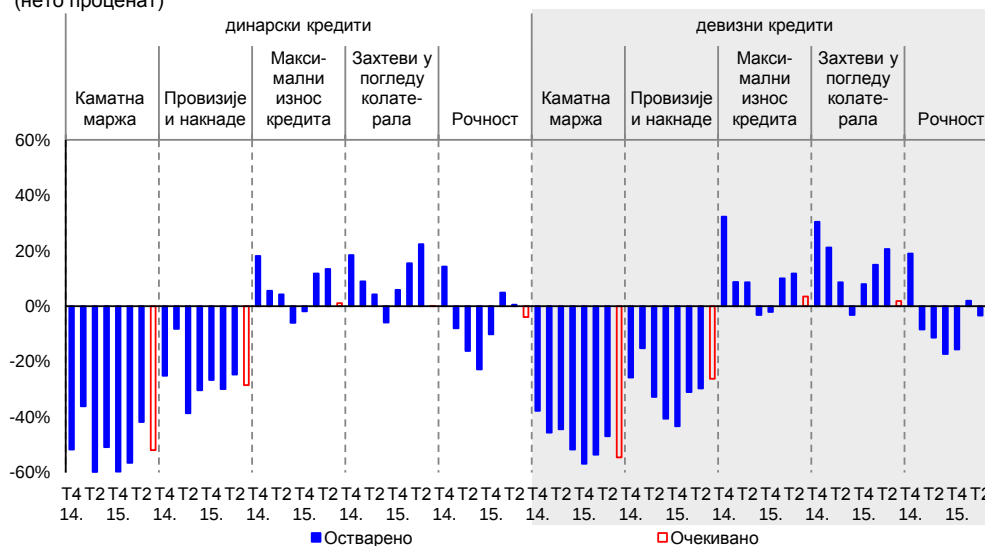
Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора поштравању кредитних стандарда, негативна на допринос датог фактора ублажавању кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интезитет помене.

Уз ублажавање стандарда, у Т2 је настављен и тренд ублажавања ценовних услова кредита. Већина банака се изјаснила да је у Т2 смањила каматне марже и провизије и накнаде како на динарске, тако и на девизне кредите, уз продужење рочности код девизних кредита. Услови у погледу максималног износа кредита и захтеваног колатерала поштрени су код малог броја банака. И у Т3 банке очекују даље смањење каматних маржи и провизија и накнада, као и продужење рочности кредита. Такође, смањен је број банака које у Т3 очекују даље поштравање услова по основу захтеваног колатерала и максималног износа кредита.

Промена услова за одобравање кредита и кредитних линија предузећима (нето проценат)



Извор: НБС.

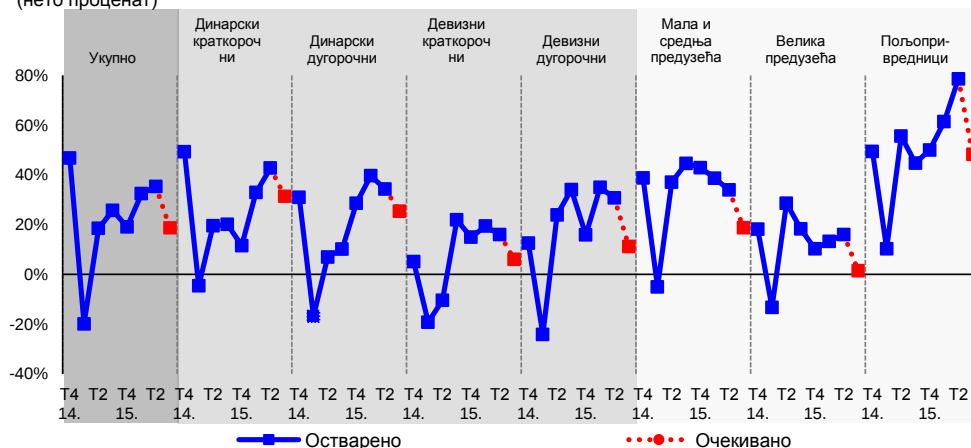
* Позитивна вредност указује на поштравање услова, негативна на ублажавање услова.

** На графиконима није приказан интезитет промене.

Према оцени банака, као и у претходна четири тромесечја, и у Т2 је повећана тражња привреде за кредитима. Раст тражње је био израженији за динарским него за девизним кредитима. Мишљења банака указују на то да је раст тражње за кредитима првенствено резултат потребе привреде за финансирањем обртних средстава, а у мањој мери и за реструктурирањем постојећих обавеза. Први пут откад се спроводи анкета банке су истакле позитиван утицај капиталних инвестиција привреде на тражњу за кредитима.

Промена тражње предузећа за кредитима

(нето проценат)



Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на повећање тражње, негативна на смањење тражње.

** На графиконима није приказан интезитет промене.

Током Т3 банке очекују додатни раст тражње за кредитима, који ће првенствено потицати од малих и средњих предузећа и пољопривредника. Банке истичу да ће исти фактори који су позитивно деловали на тражњу за кредитима у Т2 наставити да дају позитиван допринос тражњи за кредитима и у Т3.

Утицај фактора на промену тражње предузећа за кредитима

(нето проценат)



Извор: НБС.

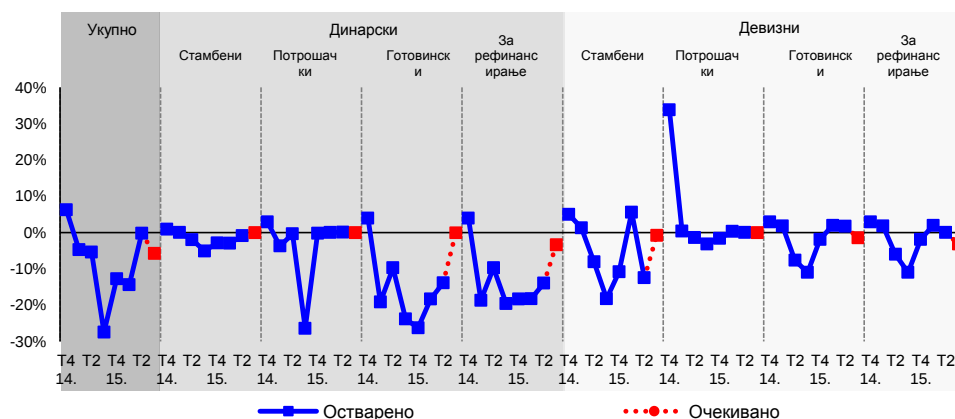
* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора повећању тражње, негативна на допринос датог фактора смањењу тражње.

** На графиконима није приказан интезитет промене.

Кредити становништву

Банке су у Т2 ублажиле кредитне стандарде за најзаступљеније новоодobreне кредите становништву – динарске готовинске кредите и кредите за рефинансирање, као и за девизне стамбене кредите. Током Т3 банке очекују даље ублажавање стандарда, пре свега код кредита за рефинансирање.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита становништву
(нето проценат)



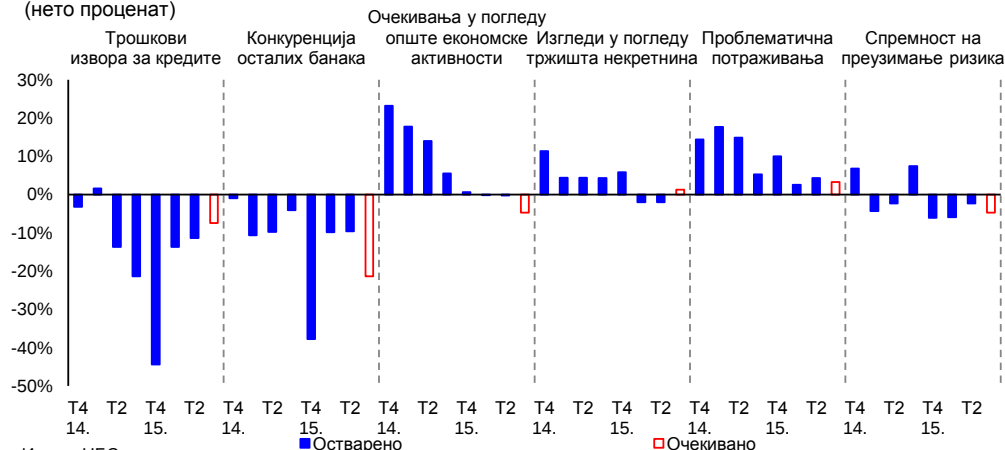
Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на поштравање кредитних стандарда, негативна на ублажавање кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интезитет промене.

На ублажавање кредитних стандарда током Т2 су утицали трошкови извора за кредите и конкуренција између банака, док је утицај осталих фактора на промену стандарда био занемарљив. Слично као и код кредита привреди, банке су оцениле да ће у Т3 позитиван допринос ублажавању стандарда потицати и од позитивне перцепције будуће економске активности и веће спремности на преузимање ризика.

Утицај појединих фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија становништву
(нето проценат)



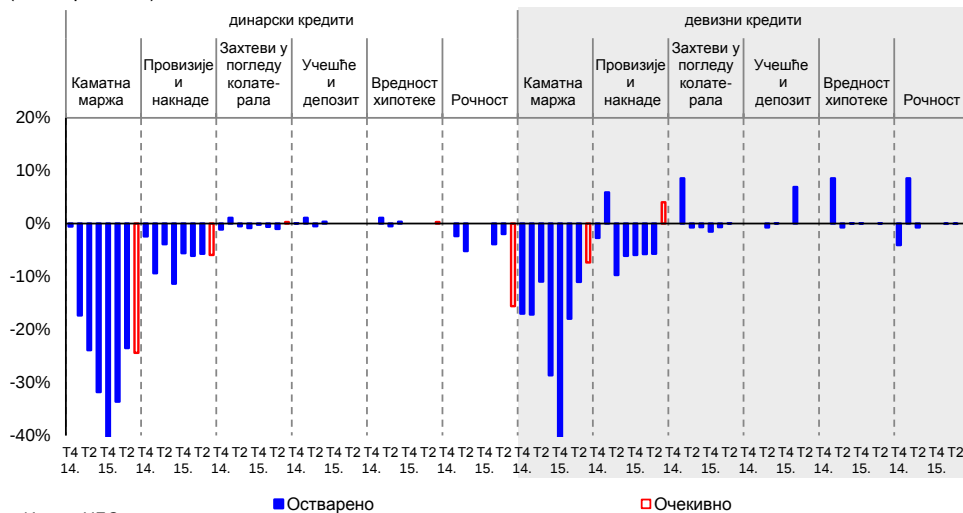
Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора поштравању кредитних стандарда, негативна на допринос датог фактора ублажавању кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интезитет промене.

У односу на Т1, банке су у Т2 смањиле каматне марже за кредите становништву, а у нешто мањој мери и провизије и накнаде. Остали услови под којима су одобравани кредити становништву углавном су остали непромењени, изузев најдуже рочности динарских кредита, која је повећана код мањег броја банака. Банке су истакле да је и у Т3 вероватно даље смањење каматних маржи.

Промена услова за одобравање кредита становништву (нето проценат)



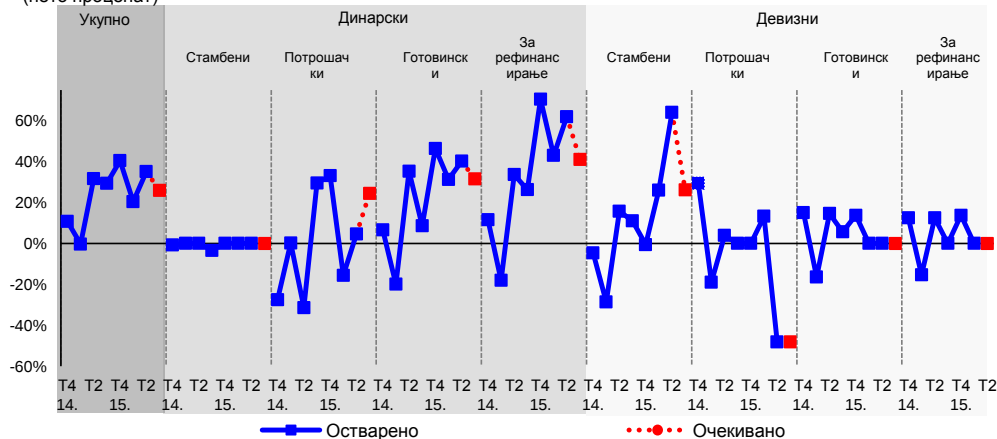
Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на поштравање услова, негативна на ублажавање услова.

** На графиконима није приказан интезитет промене.

Према оцени банака, тражња становништва за кредитима је повећана током Т2. Раст тражње је највише био изражен за девизним стамбеним кредитима, као и за динарским готовинским кредитима и кредитима за рефинансирање. Поред потребе за рефинансирањем и куповине некретнина, банке у последња два тромесечја имају перцепцију да и зараде и изгледи на тржишту некретнина позитивно доприносе расту тражње за кредитима становништва.

Промена тражње становништва за кредитима (нето проценат)



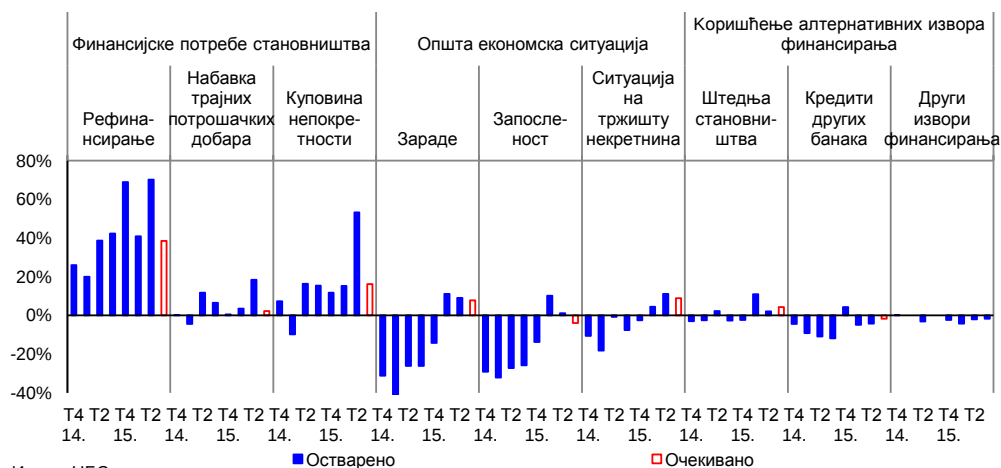
Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на повећање тражње, негативна на смањење тражње.

** На графиконима није приказан интезитет промене.

Током ТЗ банке очекују даљи раст тражње, и то како за динарским готовинским кредитима и кредитима за рефинансирање, тако и за девизним стамбеним кредитима. Према оцени банака, ситуација на тржишту некретнина и зараде наставиће и у ТЗ позитивно да утичу на тражњу становништва за кредитима.

Утицај фактора на промену тражње становништва за кредитима (нето проценат)



Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора повећању тражње, негативна на допринос датог фактора смањењу тражње.

** На графиконима није приказан интезитет промене.